

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ



ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:

на годину	6 дин.
на пола године	3 дин.
за стране земље на годину	9 дин.

Недеља 28. Јуна 1892.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
 Претплату ваља слаати упутницом на општински
 суд а све кореспонденције на уредника
 РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
 Неплаћена писма не примају се

ГРАЂАНСТВУ ВАР. БЕОГРАДА

Нов београдски водовод довршен је. Београђани су дакле доживели, да имају у свако време довољно и добре воде.

У славу тога епохалног чина по живот београдски, општина београдска приређује на Петров-дан, 29. Јуна о. г. свечано освећење новог београдског водовода и предавање истог јавној употреби.

Општина се београдска нада, да ће београђани с радошћу увеличати ову свечаност многобројним присуством својим.

Свечаност ће се обавити по овоме распореду:

I. ДЕО

ПРЕ ПОДНЕ

1. У једанаест часова, после службе божије биће водоосвећење код чесме на Теразијама;
2. Говор председника општине;
3. Отварање водскока на чесми теразијској.

II. ДЕО

ПО ПОДНЕ

1. У осам часова у вече осветлење и концерат на Калимегдану;
2. У десет часова у вече ватромет на Калимегдану с дунавске стране.

ОД СУДА ОПШТИНЕ ВАР. БЕОГРАДА, 25. ЈУНА 1892. ГОД. АБР. 7841.

ОБЈАВА

Спајање појединих кућа са новим београдским водоводом отпочело је 22. ов. мес. Како је према закону обавезно, да се свака кућа са водоводом споји, то ће чиновник управе водовода са кметом дотичнога краја у свакој згради утврдити место за спајање.

Ово се даје на знање грађанству београдском, да чиновнику водовода не чини никакве сметње, но на против да му даде тачног обавештења о овоме:

1. На ком месту желе, да им се кућа споји са водоводом;

2. Где да се намести водомер; и

3. Ако би коме ван обичне домаће потребе још за какву другу потребу вода требала, да и то саопшти дотичном чиновнику.

Ако који од сопственика не хтедне дати ова обавештења, у његовој ће се згради извршити спајање по нахођењу управе водовода.

Од суда општине вароши Београда 23. Јуна 1892. године. АБр. 7875.

НАРЕДБА

Пошто разне забаве по кафанама као певање певачица, свирање, вештачко представљање и т. д. и друге забаве као циркуси, менаџерије, разне позоришне преставе и т. д. лоше утичу на одржање Народног Позоришта то је одбор општински у седници својој од 11. Јуна 1892 год. одобрио, да се од певачица, свирачица престављача и т. д. сопственика циркуса, менаџерија, разних позоришта и т. д. наплаћује поред досадање таксе за општину још и половина од тога у корист Народног Позоришта.

Суд општине вар. Београда, на основу горњег решења одборског.

наређује

свима, којих се тиче, да се овог решења

придржавају и одређену таксу каси општинској уредно полагају.

Ко противно овој наредби поступи биће кажњен по §. 326 крив. зак.

Од суда Општине вар. Београда, 12 Јуна 1892 год. АБр. 7537.

НАРЕДБА

Пошто је при јаким врућинама домаћа пашчад изложена разним болестима а најобичније беснилу, то у интересу здравља и безбедности грађана, Суд општине вар. Београда наређује, да се не сме водити пашчад по кафанама, парковима и другим јавним местима.

Ко противно овој наредби поступи, казниће се по § 332 алинеја 2. с погледом на § 335 алинеје 5. крив. закона.

Од суда општине вароши Београда 19. Маја 1892. год АБр. 7230. у Београду.

ОГЛАС

Суду општине вар. Београда потребна је једна кућа или две, једна до друге, ради смештаја канцеларија грађевинског одељења и управе водовода.

Иста кућа или обе, треба да имају 15 до 18 здравих, видних и пространих соба.

Поред тога да имају добар подрум и магацин од 120 квад. мет. површине подесан за смештај разног инжињерског халата и материјала и једне радионице.

Кућа ова треба по могућству да је у средини вар. Београда.

Понуду са ценом ваља поднети Суду општине вар. Београда најдаље до 1. Јула ове год.

Од стране суда општине вар Београда ГБр. 1123. 19. Јула 1892. год у Београду.

ЂУРАЂ КАСТРИОТИЋ СКЕНДЕРБЕГ

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

написао

Никола Вулић

(С једном генеалогском таблицом).

(Тема награђен првом видовданском наградом општине београдске.)

мото:

Скендербег је срца Обилића.
његош.

ПРЕТРЕС КЊИГА

којима смо се служили при изради ове расправе.

(Наставак).

Исто тако смешна су и немогућа и друга два писма, која он наводи на стр. 63. и 66. Једно је од њих Мурат послао Скендербегу 15. јуна 1444. а друго је одговор Скендербегов на њ и то од 12. августа. Да се докаже да су она лажна и измишљена довољно је загледати им само у садржину. И у једном и у другом говори се о погибији хришћанској вод Варне као

о свршеном чину,* а има ли данас још кога, који не зна да је битка на Варни била тек 10. новембра те године? Па да је само то, него Барлеције још тврди, да он сме свим на свету јамчити, да су та писма истинита: „Unum tamen illud intrepide possum affirmare et meo jure contendere, et superiores missas litteras“ итд.**)

А каква су ова четири писма, таква су и сва остала, о чему ћемо у осталом, као што напред споменусмо, и после проговорити коју.

Не мањи — ако не још и поузданији — доказ лабавости и непоузданости овога списа Барлецијева јесте и то, што хронологија догађаја у њему не вреди баш ништа.

Од рођења па до смрти Скендербегове може се с правом рећи, да нема ни једне године, у којој би се овај спис слагао с документима аутентичним, што су нађени по разним архивима европским, или са светским, опште познатим догађајима. Имаћемо, н. пример, прилике да видимо, како је Скен-

*) У Муратову н. пр. писму стоји изреком: „Habet ante oculos Hungaricac fortunae non leve documentum.“ De Vita etc. Стр. 63....

**) ibid., Стр. 67.

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА 45. РЕДОВНИ САСТАНАК

18. Јуна 1892. год.

Председавао председник г. Милор. Р. Маринковић били г.г. одборници: Н. Х Поповић, М. Триковић, Мића Петровић, Коста Петровић, К. Б. Михајловић, М. Јовановић, Р. Драговић, М. Ј. Марковић, Др. М. Т. Лeko, В. Тодоровић, В. С. Новаковић, М. Капетановић, Др. Радовановић, М. Велизарић, Љ. Јовановић, Н. Р. Поповић, М. М. Борић, Л. Дашковић, М. Јанковић, Јован Христић, А. Ј. Одавић, Стев. Чајевић.

I.

Прочитани су записници одборских одлука седница државних 11. и 15. Јуна о. г. и учињене су ове измене, у одлукама КЊБр. 460 и 462 да се одобрене суме наплате из партије буџетом одређене на непредвиђене трошкове, и у одлуци Бр. 468 да се изјављена интерпелација тиче и водоводних цеву у Савској улици.

II.

Одборник г. Коста Б. Михајловић извештава одбор, да је Паранос заузео и оградно један део улице, што води поред Гођевићеве фабрике.

Председник изјављује, да ће наредити извештај и известити одбор о резултату.

III.

На тражење г. Миће Петровића одборника, председник износи одбору на решење молбу еснафа месарског, да га општина новчано потпомогне приликом изашиљања четири питомца у Златни Праг, ради изучавања месарског заната.

По прочитању те молбе одбор је после поименичног гласања са 12 гласова против 8 (који су били за мању помоћ) решио, да се еснафу месарском изда из општинске благајне а из партије буџетом одређене на непредвиђене трошкове као помоћ за изашиљање његових питомаца пет стотина динара.

IV.

Одборник г. Мића Петровић пита зашто се калдрма у Једренској улици тако споро ради.

Председник одговара, да ће наредити, да се рад што више убрза и доврши.

V.

Одборник г. Коста Б. Михајловић саопштава да се тротоарске плоче у Пиварској улици не залевају цементом као што је у погодбама назначено.

дербег по Барлецију прешао у Италију у помоћ краљу Фердинанду год. 1459., док један милански докуменат изреком вели, да је то било год. 1461.; тако, даље, да је папа Пије умро год. 1463., док је сваком познато, да је то било год. 1464.; да је Скендербег умро год. 1466., док је по једном мантовском и једном млетачком документу и по хопфовим сведоџбама то било год. 1468. и тушта и тма таквих омашака.

Али кад бисмо наводили све погрешке и све мане овога писца, требало би нам куд и камо више простора, по што смо себи одредили за овај „Претрес“, те с тога остале остављамо да наведемо доцније у тексту а трудићемо се да наведемо бар све главније.

Друго важно дело, које треба да има сваки биограф Скендербегов и без кога се истинита његова историја никако не може написати, то је Istoria di Giorgio Castrioto detto Scander — Besh од брешкијанског свештеника Џамарије Бијемиија (Giannaria Biemmi). За што је важност тога дела толика, трудићемо се да покажемо одмах за овим.

Istoria di Giorgio Castrioto неје никако оригинал казав, већ само допуњен и где-

Председник изјављује, да ће наредити надзорнику рада да на ово пазни и упути предузимача да се погодаба придржава.

VI.

Председник износи одбору на решење молбу Јов. Шелинга и комп. којом моле да се ослободу плаћања мерине на камен што доносе железницом за калдрмисање београдских улица.

По прочитању те молбе одбор је решио, да се молници Јов. Шелинг и комп. ослободу плаћања мерине на камен, што доносе железницом у Београд ради калдрмисања вар. улица. Ово ослобођење да вреди од 19. Јуна о. г. закључно.

VII.

На питање учињено од стране г. Соломона Авријела у седници од 11. Јуна 1892 год КБр. 466 председник одговара, да је суд допушно сопственицима купатила да могу привремено спустити купатила нивже од одређеног места, док не спадне вода, те да им се може прићи.

Одбор се задовољио овим одговором.

VIII.

Одборник г. Мића Петровић предлаже, да се регулише Савска улица према регулационом плану а да се за заузета земљишта плаћа сопственицима извесни интерес на њихово примање, до исплате, пошто се нала, да ће сопственици на ово пристати.

По прочитању овога, одбор је овластио председника да ступи у преговоре са сопственицима имања у Савској улици односно овог предлога па да о том постигнутом споразуму извести одбор

IX.

Председник извештава одбор, да је нови београдски водовод довршен, да ће се кроз два отпочети вршити спајање појединих кућа са водоводним цевима и да би према томе требало приредити свечано отварање водовода о Петровудне о. г. и да је за то одредно нарочито повереништво, које ће учинити нужне припреме за ово.

По саслушању овога одбор је одобрио предлог и поступак председника да се приреди свечано отварање водовода београдског о Петровудне с тим да се потребни трошкови исплате из партије одређене за грађење водовода.

X.

Председник износи одбору на решење предлог грађевинског одељења општине београдске,

којим се предлаже, да се за смештај тог одељења и управе водовода узме нарочита зграда са потребним просторијама.

По прочитању тога предлога ГБр. 1086 и 1123 одбор је одлучно, да се изда оглас у општинским новинама и позову сопственици зграда, да у року од 15 дана поднесу своје понуде. Понуђене зграде да прегледају и даду своје мњење одбору, г. г. Мата Јовановић и Мића Петровић одборници и управник грађевинског одељења г. Т. Седесковић.

XI.

Одборник г. Андра Ј. Одавић пита шта је са предлогом, да се на општинској згради подигне још један кат.

Председник одговара, да је ствар ова застала због тога, што нови управник вишињерског одељења хоће пре извршења да исту проучи.

XII.

Живан Живановић, државни саветник, кога је одбор општински у седници својој од 26. Маја о. г. АБр. 7509 изабрао за члана повереништва за руковање са приврезом општинским од 28% даје оставку на ову дужност.

Одбор је решио да му се оставка не прими.

XIII.

Председник извештава одбор, да је суд општински решењем својим од 16. Јуна о. г. АБр. 7695, решио, да цена лебу буде за других петнаест дана месеца Јуна о. г. двадесет и две паре дин. од килограма а да се по варош продаје леб по двадесет пара у тежини од девет стотина и десет грама.

Одбор је примио к знању ово решење судско с тим, да се у општинским новинама поред цене лебу објаве и цене жита са свих 15 дана, како би се видело из којих је цена изведена средња цена, житу па према томе и цена лебу.

XIV.

По прочитању акта великошколске дружине „Давичић“, којим се предлаже, да општина прими од дружине готову бисту Давичићеву и о своме је трошку подигне на каквом угледном месту а гроб пок. Давичића да обележи пристојном каменом пирамидом, — одбор је решио, да се усвоји овај предлог дружине „Давичић“ с тим да повереништво за улепшавање калимегдана предложи начин извршења овог решења.

оно што Барлеције вели у предговору к својој књизи, да се т. ј. он при изради свога дела неје служио никаком биографијом Скендербеговом од кога свог претходника? Шта је било узрок толикој непопуларности тог дела неје тачно познато, али би се лако дало погодити. Веће излагање факата и истина, а мање красних и ако неистинитих беседа и писама, каквих има Барлеције, к томе још готска штампа, рапав стил без икакве елегантности и многобројни барбаризми, све је то, у време кад се на то много пазило, силно утецало, да се оно са свим заборави.*) С тога и не треба да нам падне чудновато, кад дознамо, да је од свију биографа Скендербегових њу имао једини Цамарија па и он не са свим потпуно. Узалуд је он, како сам вели у предговору, писао свима онда познатим и најважнијим библиотекама, узалуд распитивао свуда за још један примерак тог дела: о њему нико не знађаше баш ништа. Међутим спис тај ни из далека не беше заслужио да буде тако презрен и занемарен. Какво је скупочено благо лежало под тим гадним корицама, ми ћемо имати најбоље прилике да се после уверимо, кад почнемо излагати систематски

*) Biemmi G., Istoria, Pref. VI.

XV.

По прочитању акта истражног судије за вар Београд АБр. 7727 7702, 7724, 7688, 7689, и акта VII. пуков. окр. команде АБр. 7740 и 7669 којим се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, одбор је изјавио, да је Вера ж Светозара Николића берберива, доброг владања а сиротног имовног стања; да су му Стојан Степановић-Илић, Љубомир Видосављевић, Живко Живковић, Милован Игњатовић и Миљивоје Рајчевић, непознати; да је Димитрије Марковић доброг владања, слабог имовног стања и да добар глас у грађанству ужива,

XVI.

Председник износи одбору на мишљење молбе, којима се траже уверења о сиротном стању.

По прочитању тих молби АБр. 7451, 7452, СБр. 10641, 10769, 10574, 10822, 10725, 10945, 10482, 10927, 10805, 10219, 10183, 10633, 10447, 10494, 10694, 10446, 10509, 10483, одбор је изјавио мишљења, да се молиоцима Илији Тодоровићу, Душану Тодоровићу, Марији Филиповић, Маси Цветка Димитријевића, може дати тражено уверење; да се суд предходно увери о имовном стању молилаца Андреје Будаковића, Јованке Петровић, Симе Н. Ковачевића, Милана Жикића, Илије Секулића, Владимира Стевановића, Јована Жарковића, Букана Богосављевића, Миласави Вилотијевића, Јефрема Ивановића, Насте М. Лазаревића, Ане Деспотовић, Димитрија Станојловића, Антонија Јовановића, Венца Шплихала и Милице Стефановић па тек овда да им изда тражено уверење.

XVII.

Одборник г. Андра Ј. Одавић пита, да ли је државна власт потврдила правилник за издавање воде из новог београдског водовода.

Председник је изјавио да ће у идућој седници на ово питање одговорити.

46. ВАЊРЕДНИ САСТАНАК

20. Јуна 1892. год.

Председавао председник г. Милов. Р. Маринковић; били г. кмет, помоћник Е. Чушић, одборници г. г. Др. Радовановић, Мића Петровић, Н. Р. Поповић, В. Ж. Нешкић, Р. Драговић, К. Петровић, Н. Х. Поповић, С. Велановић, М. М. Ворић, В. С. Новаковић, Др. М. Т. Лeko, М. Велизарић, Мата Јовановић, М. Канетановић, Мих. П. Бончић, Гавра Бркић, В. Тодоровић, Др. П. Поповић, А. Ј. Одавић.

што поправљен италијански превод оригиналне једне биографије Скендербегове од неког безименог писца, како вели сам Цамарија Бијемми: „La presente mia fatica consistera in questo, di rifondere l' opera di quest' Autore in miglior' ordine, e forma.“*) Поважимо ли дакле вредност и истинитост тога оригинала, онда смо, нема сумње, доказали и вредност саме књиге Цамаријине.

Прва биографија што је изишла о Скендербегу то неје било Барлецијево дело De vita etc, ма да је оно изишло већ на четрдесет година после Скендербегове смрти. Још на једно тридесет година пре тога, писац један беше већ описао и прославио дела тог великог човека. То је било још год. 1480. Спис тај био је писан латинским језиком а написан му беше: „Explicit Historia Scanderbegi edita per quendam Albanensem. Venetiis impressa industria, atque impensa Erhardi Radolt de Augusta anno Domini 1480. die 2. mensis Aprilis ducante Ioanne Mocenycio inclyt. Duce.“**) Али та књига би на брзо заборављена, а као да ни онда не беше много позната. Јер како бисмо иначе могли себи објаснити

*) Giann. Ricciami, Ist. di G. Castr. Prefaz. XI.

**) Biemmi G., Pref. IV.; Pétrouité G., Essai etc. Стр. 1.

радњу Скендербегову. Овде пак навешћемо само неколико речи Цамаријиних, којима је он пропратио то дело у предговору свом и које ће нам вредност његову само још боље објаснити.

„Бар, арбански град, био је његовим родним местом (то је изјавио он сам при описивању страха, који беше завладао свима арбанским градовима о доласку Мурата и Турака да опседну Светиград) а имао је брата, који беше официр у самој телесној гарди Скендербеговој*); па пошто овај беше присутан у свима стварима које се догађаху, то и он добиваше извештаје о свему са свима детаљима, те с тога тако рећи његовим устима прича све догађаје више по виђењу но по чувењу. А он то и сам казује једном приликом, при причању о оној прекоморској експедицији, кад Скендербег пређе у Италију у помоћ Фердинанду, краљу напуљском, где моли да га читаоци извине, ако у излагању тих догађаја не буде онако веран као у осталим случајевима, јер сад неје имао више реферата својега брата официра у краљ. тел.

*) Biemmi G., Istoria, Pref. IX. Речи смо ми подвукли.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице, држане 18. Јуна о. г. и примљен је без измена.

II.

По прочитању акта главне контроле АБр. 7795, којим се тражи да одбор општински именује два лица, која ће са чиновником главне контроле прегледати рачуне општинске према наређењу чл. 141. зак. о уређењу гл. контроле, одбор је овластио суд општински да ова лица именује.

III.

По прочитању акта управе вар. Београда АБр. 7792, којим се тражи, да општина у најкраћем року нађе стан за кварт савањски управе вароши Београда, пошто је досадања зграда склона паду и с хигијенског гледишта неупотребљива, — одбор је одлучио, да се тражи од управе вар. Београда да извести општину, какви су недостатци поменце у досадањој згради каква би зграда требала да се нађе, са колико простора и на коме месту у вароши.

IV.

Председник износи одбору на решење извештај одборског повереништва о прегледу железнице М. Карамарковића у Пожеревацу.

По прочитању тога акта ГВр. 802, одбор је решио, да се извештај у свему прими и да се може ступити у преговоре о цени са продавцем на начин како се у извештају препоручује стим, да се у исто време огласи у страним новинама, да је општини београдској потребна једна така жељезница.

V.

По прочитању акта управе водовода АБр. 7767, којим се подноси распоред, по коме би се имале везивати поједине куће са водоводним цевима, — одбор је решио, да се овај распоред усвоји са изменом: да се на првом месту врши спајање у оним улицама, које су ма са ког узрока раскопане; у другом реду да се врши спајање у улицама, које су по мишљењу водоводне комисије безводне. Да се радна снага при овоме послу што више умножи, како би се спајање што пре довршило.

гарди, који због неке болести беше принуђен остати код куће.»*)

Па би већ и само то било довољно, да нас подстакне да мислимо е је та књига морала бити много истинитија и поузданија од Барлецијеве, баш и кад не бисмо имали доказа за њену ваљаност а Барлецијеву непоузданост. Али да пустимо и овде Цамарију, да нам он то окарактерише у неколико речи, а ми ћемо после додати још неколико својих опазака.

„Он, — вели Цамарија**) — описује до ситница место, где су се десиле битке; не изоставља ни једне прилике која заслужује да се спомене; прича живот Скендербегов од године на годину, помиње месец и каже дан знатнијих догађаја; на послетку, његово се причање (што ме је потпуно уверило о његовој верности) слаже с Риналдовим папским писмима (у његовим Аналима), која су тадашње папе слале Скендербегу као одго-

VI.

Председник општине београдске и одборник г. Никола Х. Поповић подноси одбору на одобрење имена кандидата чланова повереништва за пр глед општинских каса, према овлашћењу одборском од 4. Јуна 1892. год. АБр. 7512.

Одбор је одобрио у свему предлог председника општине и г. Н. Х. Поповића и према томе ће одборско повереништво за преглед општинских каса састављати ова лица:

а., За главну општ. благајницу: г.г. Авдра Ј. Одавић, Борђе Димитријевић и Марко Велизарић одборници;

б., За депозитну благајницу: г.г. Др. М. Т. Леко, Мата Јовановић и Мића Петровић, одборници.

в., За благајницу управе водовода: г.г. Љуб. Јовановић, Радован Филиповић и Др. М. Радовановић, одборници;

г., За трошаринску благајницу: г.г. Светозар Боторић, Ђ. Ж. Нешић и Соломон Азријел, одборници;

д., За благајнице у одељцима: г.г. Мих. Д. Банковић, Никола Р. Поповић, Коста Петровић и Др. Давид Алкалај, одборници.

VII.

По предлогу грађевинског оделоња општине београдске ГВр 1126, одбор је изабрво г. г. Мићу Петровића, Р. Драговића и Ђ. Нерандића, одборнике и општ. инжињере Ј. Смедеревца и М. Михајловића да у Савској улици примају коцке и надгледају радове око полагања коцкасте калдрме, што има да изврши српско-француско друштво.

Г. г. Мих. Јанковића, М. Ј. Марковић и Гавру Бркића одборнике и општ. инжињере Ј. Смедеревца и М. Михајловића да исти задатак врше у Крагујевачкој улици.

VIII.

Поводом предлога грађевинског оделења општине београдске АБр. 7773, да се изабере комисија, која ће стално радити на проценама приватног земљишта, што под улицу долазе обор је одлучио, да питање о установљењу сталне комисије за процену приватних земљишта, што према регулационом плану под улицу долазе, проуче и одбору поднесу извештај повереници г.г. Велимир Тодоровић, Ђ. С. Новаковић и Н. Р. Поповић, одборници.

вор на писма и молбе, које је он њима писао.“

На то ми имамо да додамо ово. Доиста, и кад не бисмо имали у рукама документе из млетачког, миланског и мантовског архива, нити пак писма папска у Тајнера или Скендербегова у Monumenta Serbica, даје, и кад не бисмо имали Хопхове сведочење и друге поуздане изворе за историју ондашњих догађаја, опет би нам било довољно да нас увери о доброту и истинитости овога посла и само, некако тако рећи, веровно и просто причање и излагање факата овога безименога писца. Нема он ни једнога писма Скендербегова, — јер је немогуће и било имати га, — не износи готово ни једне беседе његове, — јер откуда ју је и могао навести од речи до речи, а речи појединих људи тако треба наводити, — број и арбанашких и турских војска и погинулих ратника увек је умерен и ближе истини, него они што су у Барлеција, код кога од Турака може у једном боју погинути по неколико хиљада а од Арбанаса само неколико десетина. Он, даље, као што ћемо доцније видети, често вели: О тој и о тој ствари несам се никако могао тачно извести, али сам на послетку питао Захарија

IX.

Председник износи одбору на решење предлог Шоме Ајхнера, уредника листа „Gazette des Etrangers“, да уз новчану помоћ општинску опише и илустрије у поменутом листу знамените зграде и установе у Београду па по тим и у осталим варошима Србије, као што је то урађено у другим државама.

По прочитању тога предлога, одбор је одлучио, да проуче овај предлог и поднесу одбору извештај повереници г.г. Др. П. Поповић, Љуб. Јовановић и М. Канетановић, одборници

ЗАНРЕДНИ САСТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

(по стеногр. велешкама)

држан. 4. Јуна 1892 год.

(СВРШЕТАК)

Лазар Дашковић. У ноћајској улици зида Дума Ђ. Јање кућу која је за 5 сантиметара изишла ван линије и ја молим да се обрати пажња инж. одељењу те да још за времена учини исправку (учиниће се).

Стеван Чађевић. Вама је већ познато, господо да је вода дошла у велики басен и она ће се вероватно већ пустити кроз улице бар за поливање. Но ја не видим спремне друге ствари за поливање; чуо сам, шта више од једнога члана водоводне комисије, да ће се ове улице поливати помоћу сака. Ја бих вас молио да донесете решење да то не сме да буде него да се поливање врши помоћу каучукни цеви како бива и у осталом свету. Ја бих молио да се те цеви набаве јер не стоји разлог да је поливање сакама јевтиније. Ја се бојим да у томе начину поливања сакама не лежи задња тенденција да се што мање воде троши. Ја сам видео у Бечу, Прагу и другим варошима запада да се такве улице поливају и ја бих молио да се што више тога прибора набави те да можемо поливати улице што пре те да не гутамо ову несносну прашину.

Гропу или Данила Бурџа, или, у опште, које важно и историјско лице. Ну најбоље и најпоузданије ће нас уверити о доброту његова дела то, што се оно готово свуда слаже с документима из свих архива европских и са свима писмима и папским и Скендербеговим, бар с онима, која су досад нађена. Док смо код Барлеција видели, да му готово ни једна година у хронологији не ваља, дотле овде не налазимо готово ни једне погрешке у њој. У њему се у годинама подударају не само они догађаји, који су у разним документима и аутентичним писмима, него и они, за које се данас из модерних историја тачно зна кад су се догодили. Т. ј. безимени писац нигде не помиње такве апсурдуме, какве смо видели у Барлеција, да се н. пр. за битку код Варне знало још у почетку год. 1443., да је папа Пије умро год. 1463. и т. д.! Истина, не може се рећи, да и он неје баш нигде погрешно, али то се од једнога писца и не може захтевати. Па ипак, у њега је у главном само једна значајнија омашка, а то је, да је битка под Београдом (Бератом) била год. 1454., док би требало да је казао 1455. (Узгред буди речено по Барлецију то је било год. 1452!). Шта је

*) У оригиналу: „Venia mihi detur si in hac trasmarina Scanderbegi expeditione aliquid aut veri omiserim, aut falsi immiscuerim: cum frater meus qui in ipsis Domini stationariis ordines ducebat, cuius traditiones ego potissimum sequebar, eo tempore morbo implicitus domi manere coactus erat.“ Giam. Biemmi, Istoria, Pref. X. Речи смо ми подвукли.

**) Biemmi G., Istoria, Pref. VII.

Др. Павао Поповић. Ја сад овде чујем ову изјаву у оваком смислу. Мене изненађује то, да се у опште и може проносити глас да ће се са сакама улице поливати. Држим да о томе неби требало ни речи проговорити. Тако што не би ни најсиромашнија општина учинила. Гди се то може и замислити да се сад у ово доба сакама залива, кад све вароши употребљују цеви од кудељиног платна. Дакле излишно је о томе говорити. Но можемо примити онај други предлог г. Чађевића, да се што пре прибави прибор за поливање.

Мата Јовановић. Г. Чађевић је изнео ову ствар у невреме. То је требало говорити пре но што је план водовода био т. ј. пре но што су цеви положене.

Заиста господо ја сам приметно, да Хидранти нису намештени за поливање улица цевима, него само за узимање воде из њих. Сад нам дакле нетребају цеви, јер се ово могло видети још кад су цеве полагане. Сад износити овакав предлог значи разрушити водовод. Вода ће се дакле узимати у бурад и поливање вршити, јер према положају хидранта једно црево неможе целу улицу да захвати.

Стеван Чађевић. Ја одбијам од себе и недозвољам да ми се каже, да сам доцкан ово сазнао. Није мени само ова дужност, него имам и своју редовну дужност и поред тога и још многе, а после ја нисам могао ни замислити то, да водоводна комисија није поставила хидранте гди треба. Ја сам тек сада чуо од једног меродавног члана водоводне комисије, да ће се сакама поливати улице. Што каже г. Мата да није могуће сада то поправити, то је само обмана; јер се може једна улица изоловати од друге и хидранти намештити.

Држим да је цео одбор за то, да се улице поливају цевима, а не сакама. Ако би се то сакама поливало то би био прави апсурдум.

узрок толикој једној погрешци, која је, да како по нашем мишљењу, повукла са собом и још коју, не може се тачно сазнати, али ми бисмо рекли, да је то отуда, што писац овај без сумње дело своје неје писао као дневник какав, т. ј. неје бележио сваки догађај онда кад се десно, већ је целу радњу Скендербегову, бар у главном, описао тек доцније, по смрти његовој, те се с тога у хаосу од толиких догађаја и термина мало помео.

Али у колико је то дело ваљаније и од Барлецијеве и од свих осталих Скендербегових биографија, у толико је већа жалост, што се цело ни на који начин неје могло никад набавити. Оно нема ни почетка ни свршетка, а и у средини на једном месту недостаје један а на другом два листа.*) Иначе без сумње не бисмо се морали довијати свакојаким хипотезама да објаснимо пад Светиграда и т. д. Што се пак тиче недостатака у почетку и при крају, на срећу науке баш ту имамо највише докумената, те ће се тако и та места моћи испунити чистом историјом, разуме се колико то буде допустио пронађени материјал.

*) Biemmi G. Istoria di G. Scander-Bech, Pref. IV.

Др. Марко Лeko. Ја мислим да не би требало сада да говоримо о томе, кад нисмо обавештени од надлежних а после ни овде у одбору нема ни једног из комисије, те да нам каже, шта је у ствари. Овде се само говори о ономе шта је се чуло, а шта комисија мисли ми незнамо. С тога би ја био за то, да се овај предлог упути водоводној комисији да нам поднесе извештај.

Председник. Питање о поливању улица стоји у вези са водоводом. Како ће се поливање вршити, овако или онако, то ће се изнети у своје време, и тада ћемо о томе имаги прилике да говоримо. Ово што је предложио г. Лeko, да се предлог упути комисији сасвим је умесно. Ја сам се разговарао са председником водоводне комисије и он ми је казао да набавим неке цеве, но у детаљима свима ја не могу да вам кажем. С тога вас молим да усвојите ово што је казао г. Лeko.

Стеван Чађевић. По речима г. Марка Лека изгледа као да сам ја ово чуо са сокака на овде изнео. Није са сокака господо, него сам јуче био у канцеларији водоводне комисије са г. Вељом Тодоровићем и овако као што сам овде казао, изразио се г. Стаменковић председник водоводне комисије. Ово ме је изненадило и ја сам казао, да неделим његово мишљење. Ето за што ја овде предлажем да се цевима улице поливају.

Милош Трпковић. Поливање улица сакама врло је скупо. Какве саке, ја мислим да се оне сад укину, а не још да се умножавају.

Стеван Чађевић. Овде су два предлога, мој и г. Лекин.

Марко Велизарић. Нису то два предлога него један. Да се каже овако. Прима се предлог г. Чађевића и да се по предлогу г. Лека исти упути водоводној комисији.

Председник. Усваја ли одбор предлог

На овај бисмо начин, надамо се, потпуно могли себе оправдати, што смо при изради ове теме за основу узели ово а не Барлецијево дело. Врлине првога и махне другога изнели смо, чини нам се, и овако довољно, али ће се оне још много боље видети доцније у самом излагању дела и догађаја из времена Скендербегова. Ипак овде, при крају оцене тог важног списка, не ће бити с горега да чујемо, како о Цамаријину делу мисли и још ко. Истина нити смо имали прилике да тражимо вазда тих мишљења нити смо сматрали да је то толико потребно, те с тога овде наводимо само то, шта о њему кажу два научника:

Ch. Brunet се о њему изражава овако: „То је дело најбоља историја тог јунака“ (т. ј. Скендербега).

Meusel опет:

„Тај је писац много надмашио и Барлеција и све његове подражаваче-ученике. Јер је он употребио бољих извора, и потрудио се (?!), да избегне оно што изгледа да је претеривање... Исто тако он је имао пред очима и писма папе Пија II писана Скендербегу.“*)

*) И једно и друго гледај у Pétrovité G., Essai etc. стр. 94.

г. Чађевића с тим да се исти упути водоводној комисији по предлогу г. Лека? (Усваја)

Има неколико лицитација. Чујте лицитацију за кречење апсане код исљедног судије и за оправку свињске кланице. (Секретар прочита.) Ово се упућује суду. (одобрава се).

Сад чујте лицитацију за набавку јечма и зоби за општинске коње. (Секретар прочита).

Бока Нешић. Ја мислим да је сувише рано усвојити ову лицитацију с тога што немамо података какве ће цене о овој жетви бити.

Председник. По решењу одборском ми смо морали држати ову лицитацију у Јуну месецу а до првог Јула лиферант мора да нам предг. Цена је повољна, јер је од лањске са 3 динара јевтиња од сто кила. Мислим да је треба усвојити.

Бока Нешић. Ја бих молио да се у условимазначи да ће се само стара храна узимати а не нова која је много тежа због влаге

Др. Павле Поповић. Треба условити само да је храна сува па ће се после хемиским путем оценити да ли има влаге преко дозвољене мере.

Раденко Драговић. Услови су добри само треба да се одреди комисија за пријем хране.

Председник. Ви сте одобрили да се у ово доба држи лицитација за набавку хране за пола године, и сад је питање; одобрите ли лицитацију с тим да се одреди комисија за примање хране? (Одобравамо; не одобравамо.)

Пошто се чују и гласови не одобравања, то стављам на гласање: ко је за то да се одобри лицитација, тај ће гласати „за“, а који је за што друго, тај ће гласати „против.“

Треће на послетку, дело, које систематски прича радњу Скендербегову и без којег такођер не може бити садашњи биограф Скендербегов, то су Gli illustri et gloriosi gesti и т. д. од неког безименог писца, а не може бити без њега, јер је то, поред прве две, још једина оригинална биографија тог великог човека. Међутим, што се њене верности и поузданости тиче, ту као да не ћемо погрешити, ако је ставимо у један ред, а можда и мало ниже од Барлецијева De Vita etc... Шта више, да у њој нема неколико крупнијих ствари, у којима се битно разликује од Барлеција, ми бисмо је, како изгледа с доста основаности, смели узети за прост abrégé Барлецијева дела. Беседе, — само у мањем броју, — из основа погрешна хронологија, лажна писма, све је то и овде кзо и у Барлеција.*)

(Наставиће се)

*) Мијатовић вели о њезиву писцу: „Не зна се ко је писао (разуме се — то дело), али очевидно неко ко је био добро познат са сев. Арбанијом и с догађајима у западном крају балканског полуострва у XV-ом веку.“ Десног Бурађ I, XXII. Ми смо на против о њему са свим друкчијег мишљења. Колико је писац овај био познат с догађајима у западном крају балканског полуострва, то ћемо оставити на страну, али колико је он био познат са сев. Арбанијом, о том ћемо имати доста прилике да се уверимо у самом тексту доцније.

Дакле: 15 је гласало „за“, 4 „против.“ и 1 се уздржао од гласања.

Зад молим вас да одредите комисију (изабрани су: г.г. Раденко Драгојевић, Бока Нерандић и Борђе Ж. Нешић).

Осем ових ви знате да ће доћи још и марвени лекар и командир пожарне чете.

Сад имамо на реду једну хитну ствар. Потребно ми је да купим 18 комада лутри-ских лозова 3%, ради тога да бих могао да учиним замену лозова других датих на оставу. Молим да то одобрите. (Одобрава се).

Сад је на реду питање о пијацама...

Бока Нешић. Молим за реч! (Имате). У једној од прошлих седница из Марга месеца, изабрала је комисија за преглед касе општинских у којој смо ја, г.г. Хади Поповић, Боторић, Мака Банковић и Велизарић. Боторић је болестан, Мива Банковић спречен големим пословима и само нас тројица смо на послу. Па и ми смо по кад кад спречени нашим радовима те у прошлом месецу преглед није извршен, а у овоме месецу почет је али нема ко да га изврши и ја бих молио одбор да ојача комисију члановима да би могла да ради. Неучинили се то, молим да се разрешим од дужности како не би био морално одговоран за неправилности код касе ако би их било. —

Председник. Допустите да вам сврнем па-жњу како ја о томе мислим. Тај посао захтева што је могуће уреднији, чешћи и тачнији надзор. Ако би се ослонили на неколико људи да га раде, онда би они били преоптерећени тим послом да неби били кадри да му одговоре и да се својој савести одуже како ваља.

С тога би требало да поделимо посао на више лица и на више секција. Тако би, на прилику, једну касу могли прегледати три лица, другу друга тројица, трећу опет нова тројица одборника. Тако би се посао поделио и није га неби имао сувише те

не би људи морали вао сад ови, да пробаве по 15 дана у месецу само на прегледу касе.

Ја вас молим да о томе поразмислите па да нађемо један бољи пут за ово.

А. Одавић. Ја примам овај предлог председников и доиста је побрбно да се тако уради јер овако неће моћи посао да се врши и не би било право да оволико оптеретимо поједине наше другове. Ја бих само имао да учиним једну допуну управ да оптеретим једнога господина више од свих осталих. Ја бих хтео да замолим г. Николу Хади Поповића да се он прими за председника тих комисија те да их он сазива и у раду упућује.

Ја имам према г. Х. П. неограничено поверење и налазим да је он човек способан и стручан за овај посао јер је имао прилике и да сам ради и да друге контролише у послу.

Ако се и ви с тим слажете молим вас да донесете одлуку (врло добро. Сви смо за то).

Председник. Ако хоћете можемо створити четири комисије. — (чује се: 5.) Па добро, како хоћете.

Андра Одавић. Слажем с тим, да буду 5 комисија и то свака за разне касе, а што се тиче кандидације ја би молио г. Н. Х. Поповића да кандидује.

Др. Марко Лeko. Ја би се задовољио да г. Х. Поповић кандидује. Али кад је г. председник овој предлог овако исто прихватио — онда нека г. председник са г. Х. Поповићем спреме кандидацију и изнесу је пред одбор.

Бока Нешић. Ја би имао у прилог овоме да кажем, да је предлог г. председника врло добар, али моје је мишљење, да овако састављене комисије неће одговарати своме позиву с тога, што баш и да се саставе 5 комисија ипак у те комисије ући ће по три члана из одбора и онда може да наступи случај да се неможе ра-

дити кад један од чланова буде на осуству. Ја мислим да је боље ову садању комисију допунити са још 5 чланова а г. Николу Х. Поповића да изберемо за председника, па нека он распоређује која ће лица вршити овога и који онога месеца.

Андра Одавић. Ова бојазн оправдала би се, кад би вршили само 3 члана, али овде ће г. председник и г. Х. Поповић кандидовати поред три члана и 3 заменика — и онда ће се знати. С тога да оставимо њима да то изврше.

Председник. Усваја ли одбор овако да се изврши кандидација? (Усваја).

Сад молим вас да пређемо на једну другу хитну ствар односно чистења улица.

По овлашћењу одбора ја сам разговарао са г. Стаменковићем како то да се изведе и он ми је читав извештај о томе написао и изложио како се то врши у страном свету и шта то од прилике кошта. Потом сам се са г. Стаменковићем сложио да учинимо пробу са неколико улица и да пађемо неколико лица да чисте а ми да поливамо, и доцније са грађанима да ступимо у сvezу и да нам плате оно што се на ову цељ потроши. У цељи овога ја сам позвао једног предузимача и учинио покушај шта би он тражио, и слободан би био да вам понуду једну о томе прочитам па ако се сложите да учинимо пробу за неко време, јер питање о чистоћи то је питање здравља грађанства. Изволте чути. (Секрет. прочита).

Соломон Азријел. Мени изгледа као да ово није скупо, а то с тога, што у овим улицама мислим има до хиљаду кућа. Данас се плаћа месечно само изношење 60 п. дин. а сам чистим, а овде се и чисти и износи.

Андра Одавић. Ја велим да је ово врло скупо. Узмите да је хиљаду кућа то је опет на сваку кућу по 4. дин. месечно.

Председник. Ја ћу само да напоменем, да овде треба трипут недељно да се чисти.

ПОДЖИСТАВ

РАЗВАЛИНЕ ВИЛДЕНФЕЛСА

ПРИПОВЕТКА

Ф. ГЕРШТЕКЕРА

Превод с немачког

(Наставак 25)

Ту је лежала читав сат док није дошла девојка да спреми субу.

Чим је девојка ушла у собу почне викати, по Роза брзо дође к себи, као да је у овом заносу заборавила на сву своју несрећу и као да су јој се услед тога силе повратиле.

Метну је у кревет и хтедохе по доктора; али Роза није допустила. Осећала се је добро; само је осећала неку слабост као да се је од рада уморила. Била је само несвестица и ништа више. Треба само да отворе прозоре, да удише свеж јутарњи ваздух, па ће јој то више помоћи него сви лекари.

Како је сада јурно путем ка Хеленхофу онај мирни кафеџија Павле Јохус! Онај ужас, што му је по кад кад као страшило излазило пред очи, догодио се — догодио се баш у тренутку, кад су мислили да су постигли мету, да им се испунида жеља, и помисао, да ће их моћи ухватити на самоме делу, да ће пасти у највећу несрећу, сама та помисао гонила га је напред. Добро је знао, како би тешко било изнети против њих довољно доказа за осуду, кад не би нашли ни трага од кривице.

Сељаци, који су га познавали и путем сретали, чудили му се. Зашто се тај човек тако жури? По неки су га ословили, али он или није чуо, или није хтео да одговара. На послетку и сам увиди, нарочито пред саму варош, да ће са својом журбом пасти у очи, те умери кораке.

Најпосле дође до крајњих кућа Хеленхофа и савије одмах у једну споредну улицу, која је све поред башта ишла и по којој је дошао до стана свога сина сасвим неопажен. Али тамо беше све мирно; становници спаваху још после оног њиховог ноћнег рада и он је морао дуго лупати док их је пробудио и док су му отворили. Како су се брзо расанили и како ми је одмах прошао умор кад су чули за страшну вест! Је-

дан од њених растуривача ухваћен и ухапшен! Који и где? да ли је то баш њихов? О томе нису смели ни сумњати, јер у последње време, опијени успехом, нису били толико обазриви, колико су требали да буду.

Шта ће сада?

Ухваћени, — ма који то био, — по исказу актуарском, није још ништа признао, по свој прилици одрицаће и даље, јер се само тиме може ослободити казне или исту у неколико ублажити. Нису знали пак, какви докази стоје против њега, а нису могли то ни дознати, јер би и најудаљеније питање о томе могло навући на њих сумњу. Колико им је остало времена да не само осигурају свој производ него и да све оно униште, што би могло на њих какву сумњу навући? Франц је мислио, да на сваки начин дочекају ноћ, а Брендел, кога је обузео неки необични немир, наваљивао је, да ни часа не почасе, него одмах да предузиму посао. Два пута су се до сада већ спасли а овог трећег пута неће моћи и он мисли да до ноћи већ остави далеко за леђима Хеленхоф тако, да се ни са једним човеком овдашњим више не састане.

Они и нису имали ништа друго да учине до да склопе на сигурно место завежљаје са готовим новчаницама што су у развалинама, а оне не довршене да тако пониште, да се по њима

Ту треба за свако чишћење 20 радника то значи недељно по 60. радника а за 4. недеље 240 радника. То је само За чишћење. Сад узмите гди је адат за тај посао: као лопата метала и друго што шта, па онда колико треба возова за изношење ђубрета проучите све па ће те се уверити, да ту има знатних трошкова Није тако мали трошак као што се чини.

Бока Нешић. Господо. Ма да је г. председник изнео рачун да има много трошкова око овога посла ипак сам ја противан, да се толико плаћа. Ма да ће требати до 30 радника, онег ће то да кошта 500 дин. и износ ђубрета 500 дин То је хиљаду динара. Он тражи 3800 динара. Кад се хоће ово овако да преда треба конкурсом позвати све да се надмећу. Ако се хоће проба да учини, то се може учинити само са једном улицом и то да се стави једном чиновнику у дужност да нађе раднике и да чисти, па тек онда, да се упустимо у лиценцијацију.

Др. П. Поповић. Боље да оставимо те да још мало промислимо о овоме питању. Могли би смо на прилику пробе ради, да што год у режији радимо те да добијемо цене на кв. метар и на месец дана.

Председник. Хоћете ли да сами извршимо пробу, да н. пр. узмемо извесан број људи и да их ангажујемо за извесне дане, а могло би се и као што Дашковић мисли, да се отвори конкурс, те да тим путем дођемо до цена. Но пре тога ваљало би одредити улице које би се имале чистити.

Н. Б. Михајловић. Ја мислим оне од Калимегдана до Славије, јер је то права линија.

М. Јовановић. Ја налазим да би требало прво видети колико има кућа, колика је квадратура итд. па онда радити. Господо, оно парче од Лондона до Академије, тако је прашљиво да се свет гуши у праштини. То би парче требало чистити ако не три пут

о оно бар једанпут недељно. И ја дакле мислим да треба спремити податке о квадратури и о броју кућа, али би требало у исто време извршити у режији пробу те за месец дана ухватити тачан рачун па држати лиценцијацију. За то време морамо размислити: да ли би било угодно да парцелирамо улице и да их чистимо помоћу сталних чистача, а општина да износи ђубре на својим колима.

Да би знали приближно шта кошта овај рад, требало би ангажовати раднике за месец дана и поставити им за надзорника једног од вреднијих органа општинских који би нам тачан рачун поднели о коштању а међутим би најенергичније над радом настојавао.

Др. Марко Лeko. Ја мислим да би тај експеримент коштао доста општину јер би се морала набављати кола и материјал за чишћење који би после месец дана био без употребе или би га морали продати предузимачу пошто зашто. Ја не бих био за експериментисање пре него што би смо проучили ово што је г. Стаменковић поднео. За то дакле одложимо за сад ово питање.

Бока Нешић. Ја мислим да би се проба могла извршити и с једним чишћењем те неби било нужно чинити их читав месец дана. Грађани су у осталом дужни да чисте три пут недељно и што они то не врше то је њихова кривица. Ако општина хоће да зна прави рачун коштања — ја предлажем да се узме 20 надничара и да се ставе под надзор једног чиновника општинског и да им се одређује једно време од кад ће па докле вршити чишћење, па колико ураде.

Председник. Тек кад би се чиниле дуже пробе, могло би се доћи до сазнања правих цена али у једном чишћењу то не иде.

У осталом ово питање и није тако лако решити јер је оно скопчано са знатним издацима. С тога ваља о овоме добро про-

не може видети злочинство. Све друго да оставе као што је и шта би било кад би нашли? Суд би нашао само доказа да се тамо чинили казнима радња по томе и томе параграфу кривичног закова, ко је пак ту радњу чинио и где је он сада, то неби никад могао дознати од немних адата.

Франц се још одушираше. Предложио је да оду у шетњу на разне стране. Да се одвоје, да их не виде заједно па у први мрак да се нађу у развалинама. Није стадо до неколико часова, јер кад би се и најмање на њих сумњало, не би били тако дуго остављени на миру него би их одмах ухапсили. Брендел међутим није имао мира; најпосле продре са својим мишљењем јер је и Павле Јохус био у ужасном страху и немиран. Сложи се дакле да одмах оду у развалине, и то први да оде Јохус а ова друга двојица да међутим код куће све униште што би при могућој премећачини могло навући на њих сумњу и какве доказе дати суду противу њих. Нарочито су одмах у фуруни сагорели неке пробне отиске разних новчаница који сада нису имали никакве вредности. Исто су тако поништили хартију, коју су мислили употребити за новчанице а по столу су поређали друге невинне ствари, да се при премећачини види, чиме се они, као бајаги, занимају.

Тек пошто су се уверили потпуно, да су све поништили и да није ништа остало, што би их могло теретити, оставе стан и упуце се за старим кафецијом у развалине путем, што је водио кроз напуштане винограде. Они се нису журили. Али да су знали како се ствар развијала у кривичном суду више би се журили.

Још је синоћ чињена премећачна у ставу човека кога је актуар ухватио и ухапсио, и у његовој соби за спавање, у једном углу под хрпом старих новина, нађен је један свежањ нових пруских новчаница од двадесет и пет талира, који је одмах послат по коњанику у Хеленхоф. Новчанице беху тако вешто израђене, да их истражни судија није држао за лажне но за украђене и због тога је ствар оставио до сутрашњих канцеларских часова и наредно, да се ухапшени у девет часова узме на испит. Пошто је актуар Хајде имао да саслуша тога човека, трговца из Насове, то га је његов претпостављени позвао да дође к њему у осам часова да му по свој прилици преда украђени новац.

Младић дође и прими новац; но пошто је био уверен да ће ово пре бити фалсификатор него ли прост допов, оде пре саслушавања, са новчаницом ка једном свом пријатељу, челиво-ресцу, да чује његово мњење

мислити пре него што се одлучимо на ово или оно.

Никола Р. Поповић. Према овоме како је Тришић предложио цене, општина београдска имала би за 5 месеци да плати за чишћење око 100.000 динара. То је једна страховита сума коју ми нити смемо нити можемо да издамо за то што би било и сувише. Осим тога ми знамо да у свима улицама није подједнака калдрма, а ни ђубре није подједнако, и ако се хоће да чини проба онда треба да узмемо све што утиче на ту ствар, односно на спуштање или подизање цена.

Напомињем да је општина вршила чишћење и у Душановој улици те би нам онај који је тим послом руководио, могао дати податке о простору, о употребљеној радној снази, времену и цени. Кад би се податци о тој улици узели, кад би се прибавили и други податци о узбрднијим улицама које су чистије и с мањим саобраћајем, држим да би се дошло до доста поузданих података. Не слажем се с предлогом да чиновници општински прибављају податке о ценама, и био бих за то да се ради бољег сазнања правог стања, повери то одборницима. Ако би се проба чинила у душановој улици, ја се примам да настојим над радом и поднесем најтачније извешће.

Понуда Тришићева као веома скупа да се одбије, јер толики трошак не би могла поднети ни општина ни појединци.

Најбоље да се групишу све улице у три категорије, и надзор над чишћењем поверити одборницима па да се види шта ће нас то коштати по квадратури.

Председник. Онда се све своди на то да треба још штудиради ствар.

Др. П. Поповић. Не треба све улице уврстити да их треба чистити јер ми знамо да се то ни у другим варошима не чини. И тамо становници морају нешто сами да учине па могу и наши грађани чистити пред

На први поглед и овај изјави да новчаница није лажна, но кад је помоћу увеличавајућег стакла брижљиво савио ову, и једну новчаницу од двадесет и пет талира, коју је у џепу имао, спазио је неке разлике, које се слободним оком никак о нису могле приметити. После неколико тренутака изјави да је ово врло вешто изведен фалсификат, да је дакле новчаница лажна.

Саслушавање није дуго трајало. Трговац, који се је нашао у неприлици, што су у његовом стану нашли лажне новчанице, признао је истинитост оптужбе одмах после неколико укврштених питања, и гледао је сада само да ову кривницу са себе свали на другог. Рече, да је ове новчанице добио од некога свог пријатеља, да их растури.

Па како је се звао тај пријатељ, од кога их је добио?

Човек је оклевао са одговором: хтос је да прећути и прво наведе неколико непознатих имена, али му није помогло. Био је већ много признао, да би сада могао шта одрицати. Најпосле именује лице — Павла Јохуса из Велхајма! Иследниј се сав стресе и пребледе.

(Наставиће се)

својим кућама бар улицама мање важним и од мањег саобраћаја. Ако би се све чистиле о трошку општине, не би нас окрпило ни 500.000 дина.

Милош Трпковић. Па добро, хоће ли становници пристати на толико плаћања? (Чује се: с драге воље).

Др. П. Поповић. Проба се мора учинити, јер овако као до сад остати не може.

Нока Нешић. Општину београдску та проба неће стати ни половину ове суме, коју тражи тај Тришић. Ја могу то да гарантујем.

Председник. Пошто се види да већина одборника слаже се у томе, да општина сама врши пробу и то кад се пусти вода — то ћемо поднети извештај одбору о свему. (Чује се: доцкан је).

Добро, онда закључујем седницу а питање остаје нерешено.

Састанак је овај трајао до 9 часова по подне.

Држан 8. Јуна 1892 године.

Председник. Отварам састанак, молим вас да саслушате записник прошлог састанка. (Секретар прочита. После усвојених исправака Андре Одавића Ђ. Нешића и Л. Дашковића протокол се усвоји.)

Коста Б. Мијаиловић. Решено је пре године, и по дана, да се возарска улица ово жељезничке станице калдрмише и да се канал направи. То још није учињено. У тој улици има једна швола, тако звано забавиште за децу и деца трпе велики смрад од нечистоте у тој улици. Ја молим да се то што је решено, изврши што пре и да се канал одведе у бару „Венецију.“ Нека се зовну и сопственици. И они ће сигурно потпоћи тај посао, пошто је у њиховоме великом интересу да им се зараза испред кућа уклони.

Председник. Наредићу да грађевинско одељење прегледа и премери место, да оцени шта ће коштати рад и да ми реферире има ли могућности плаћења, па ћу према томе учинити шта треба.

Сад вас молим да чујете протокол лицитације о оправци и сувише искварене калдрме од „Обилићева венца“ до „Скопљанске улице“ и на „Теразијама.“ (Секретар прочита).

О овој ствари ја сам се саветовао с г. Смедеревцем пред долазак новог шефа, г. Т. Селесковића и нашли смо да се мора нешто радити на овој оправци те да се омогући саобраћај колима док се нова калдрма не постави. Без тога није могуће тамо колима пролазити. С тога смо и држали ову кратку усмену лицитацију те да видимо по којим би нам се ценама могао свршити посао. И ви сте цене чули.

А. Одавић. Да ли се мисли да ће пре-

дузимач моћи да изврши постављање коцкасте калдрме тамо у овој години?

Председник. То је велики посао и ја сумњам да ће предузимач моћи толико велику количину коцака да лиферује.

Др. Милан Радовановић. Ја мислим да би се тај не баш велики простор, могао одма калдрмисати те да се не излажемо овоме трошку.

Коста Б. Мијаиловић. Ако општина претреса ту калдрму, то ће скупо да кошта. Но најбоље ће бити да се по мало наспегде треба те да се за време послужимо.

Председник. Добро. Ја вас молим да оставимо ову ствар за још који дан те да видимо може ли овако да остане. или шта да се ради.

Сад изволте чути извештај грађевинског одељења о давању осе у неким улицама.

Секретар чита:

1. О осе у Авалској улици (прима се).

2. О осе у Лесковачкој улици с продужењем североисточне стране палилулског трга.

Мика Бончић. То је о постављању осе на палилулској пијаци?

(јесте). Како се мени чини то мишљење инжињерско није као што треба. Зашто да се толико проширује кад је ширина велика и кад нема нужде да је већа.

Ту може општина да прође без икаквих трошкова па опет да буде улица како треба права и пространа. Ваља само онде код Илићеве и Сиљановићеве куће да се нешто општинског земљишта њима уступи те да они изиђу напред, па је улица како треба и права.

Што би ми без нужде кретали људе са њихових имања, одузимајући им по 4 метра?

Ја сам с тога противан мњењу комисије и налазим да оно пије у интересу општине.

Председник. Можемо оставити ову ствар за идућу седницу. Но ја вам у напред кажем, да овде комисија није смела да се упушта у то и да квари регулациони план. Она је имала само да одреди средину од једне до друге стране, а план не сме да дира.

Мијајло Бончић. Ова је једна улица на лават изведена. Зашто тако да буде. То није по регулационом плану.

Председник. Овде је улица пројектована да се изведе онако као Душанова улица. То је тако звани „булевар“.

Мијајло Бончић. Нека инжињер објасни за што су ти предлози тако нужни. (Чује се: није ту).

Председник. Нека остану осе за другу седницу. Сад да идемо даље.

У једној ранијој седници ја сам напоменуо како је велика потреба у општини београдској, да се концентришу сви приходи у једно те да се не развлаче и да ти приходи утичу тако да не може више бити могућности да се чине злоупотребе какве су

се некад појављивале у општини београдској и какве би могле опет да настану, ако се не побринемо о томе. Поводом тога ја сам образовао комисију, која ће проучити то питање. Комисија је састављена од благајника, књиговође и статистичара и поднела је извештај у коме означаје какве врсте такса има општина, каквих прихода, и на крају предлаже да се неки од ових прихода наплаћују помоћу таксених марака. Дакле да се уреди тако; да не мора да се држе касе на више места. То је питање претресала и једна комисија, коју сам ја образовао и због тога, што она налази да треба увести марке, она вели, да треба и одобрење државне власти.

С тога мислим, да треба одбор ово да проучи, па ако и он ово одоори онда да се тражи пристанак државне власти.

Пистаје ли одбор на ово? (Пристаје).

Мијајло Бончић. Какво одобрење мислите?

Председник. Н. пр. да нам пропише форму итд. Ја предлажем г. г. Мијајла Бончића, Соломона Азријела и Марка Велизарића.

Бока Ж. Нешић. Господо, ја видим да се ова ствар овлаш узима. Од какве је користи то питање може се сваки уверити. Према томе овом питању треба дати већу пажњу него што је учињено. С тога би вратио комисији ту ствар да је боље проучи. Истина мало ће теже бити да се штампање марака изврши, али ће општински приходи са 20% већи бити.

Веља Тодоровић. Ја мислим да не морају бити баш марке. С тога нех то комисија проучи и после да каже како мисли да се ово уреди.

Марко Велизарић. Ми смо за мање важније ствари оређивали више људи у комисију, па држим да и овде треба више лица одредити, јер ту треба много искуства. С тога мислим да се ова комисија попуни са још два члана а нарочито би молио, да се попуни са г. Одавићем, а сем тога да уђе и г. Коста Петровић. (Усваја се).

Председник. Усваја ли одбор ово? (Усваја) Сад хоћете ли да почнемо извештај о пијацама или да продужимо извештај о називу улица. (Чује се: О називу улица) Добро. Изволте да наставимо. (Секретар чита).*)

Састанак је закључен у 9 час. у вече.

*) Нови називи улица отштампане се засебно у целини. Ур.